

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 342.95

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2024.3.23>

Костянтин Леонідович Бугайчук,

*доктор юридичних наук, професор,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
науково-дослідна лабораторія з проблем наукового забезпечення
правоохоронної діяльності та якості підготовки кадрів (завідувач);*

<https://orcid.org/0000-0003-2429-5010>,
e-mail: klbugaychuk@gmail.com

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Висвітлено питання вдосконалення організації роботи поліцейських офіцерів громади і дільничних інспекторів поліції щодо профілактики та попередження вчинення правопорушень на території обслуговування. Доведено важливість упровадження в діяльність поліцейських офіцерів громади і дільничних інспекторів поліції аудиту безпеки територій та будівель. Розкрито сутність концепції «Превенція злочинів за допомогою зміни навколишньої інфраструктури» (CPTED) та її вплив на формування належного стану безпекового середовища на локальному рівні громади. Запропоновано напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності поліцейських офіцерів громади щодо належного визначення їхнього правового статусу, форм та методів превентивної роботи, закріплення повноважень та посадових обов'язків щодо проведення аудиту безпеки території у взаємодії з представниками органів державної влади, місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення.

Ключові слова: безпекове середовище, Національна поліція, поліцейський офіцер громади, громадянське суспільство, безпека, аудит, територія.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Діяльність органів та підрозділів Національної поліції під час дії воєнного стану зазнала багатьох змін та перетворень. Сьогодні поліцейські виконують безліч завдань, які інколи безпосередньо не пов'язані з тими, що перераховані у ст. 2 Закону України «Про Національну

поліцію»¹. Зокрема, особовий склад поліції бере участь у бойових діях, здійснює евакуацію цивільного населення, надає допомогу особам, які постраждали внаслідок бойових дій, доставляє гуманітарну допомогу на деокуповані території та території, наближені до зони бойових дій, тощо.

Водночас Національна поліція як суб'єкт сектору безпеки та оборони залишається ключовим органом держави, що веде боротьбу зі злочинністю, забезпечує публічний порядок та безпеку, охороняє права й свободи громадян. Виходячи із наведеного вище, керівництвом Міністерства внутрішніх справ України найбільш важливим завданням у правоохоронній сфері визначено формування безпекового середовища держави. За словами Міністра внутрішніх справ України, нова реальність змушує силові структури оновлювати підходи в організації безпеки публічних просторів. Сьогодні МВС України впроваджує системи інтелектуального відеоспостереження, посилює безпеку освітнього середовища, працює над модернізацією системи оповіщення про загрози. У межах концепції «Безпечне середовище» проекти «Поліцейський офіцер громади» та «Добровільна пожежна охорона» є яскравими прикладами ефективного партнерства з представниками громад².

Досліджуючи складові безпекового середовища держави (див. рис. 1), які визначені керівництвом МВС України³, вважаємо доцільним звернути увагу на такі складові, як забезпечення безпеки публічних просторів та поліцейський офіцер громади, що спрямовані на побудову першого рівня територіальної безпеки держави – безпеки місцевого рівня. У цьому аспекті вважаємо, що, крім традиційних підходів до організації діяльності органів Національної поліції, поліцейських офіцерів громади та їхньої взаємодії з органами місцевого самоврядування, слід запроваджувати нові форми та методи забезпечення безпеки відповідних територій, які ґрунтуються на впровадженні інноваційного безпекового проектування територій і здійснення їх безпекових аудитів.

---

¹ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 30.04.2024).

² Ігор Клименко на засіданні Конгресу місцевих і регіональних влад представив низку проєктів, які покращать захищеність громадян // Міністерство внутрішніх справ України : офіц. сайт. 12.04.2024. URL: <https://mvs.gov.ua/news/igor-klimenko-na-zasidanni-kongresu-miscevix-i-regionalnix-vlad-predstaviv-nizku-proektiv-i-aki-pokrashhat-zaxishhenist-gromadian> (дата звернення: 30.04.2024).

³ Ігор Клименко: «МВС будує нову архітектуру безпеки в державі» // Міністерство внутрішніх справ України : офіц. сайт. 25.02.2024. URL: <https://mvs.gov.ua/news/igor-klimenko-mvs-buduje-novu-arxitekturu-bezpeki-v-derzavi> (дата звернення: 30.04.2024).

Рис. 1. Складові безпекового середовища держави

Слід наголосити, що саме безпековий аудит території, який має проводитися поліцейським офіцером громади або дільничним офіцером поліції спільно із місцевими мешканцями та органами місцевого самоврядування, є першим правоохоронним заходом, який ефективно реалізує превентивну функцію держави та здатний певним чином покращити криміногенну ситуацію на відповідній території поліцейського обслуговування.

Стан дослідження проблеми

За останні роки вітчизняними науковцями була проведена низка досліджень, спрямованих на з'ясування сутності аудиту безпеки територій, планування їхнього безпекового стану та вимірювання ефективності такої діяльності. Зокрема, слід вказати на праці К. Л. Бугайчука, М. Г. Колодяжного, А. В. Лісниченко, О. О. Титаренка, І. А. Федчака та Д. М. Міськіва [1–5]. Також неодмінно потрібно згадати здобутки іноземних фахівців, зокрема Г. Савілла, Р. Фодєя, К. Комал, А. Сунгміна [6–9]. Зважаючи на те, що на території нашої держави точаться бойові дії та запроваджено режим воєнного стану, деякі аспекти відповідної діяльності, особливо в контексті формування ефективного безпекового середовища, потребують додаткового опрацювання.

Мета і завдання дослідження

Метою публікації є вивчення особливостей діяльності поліцейських офіцерів громад, органів місцевого самоврядування та представників громадянського суспільства щодо здійснення належного аудиту безпеки територій та організації їхньої взаємодії з питань безпечного просторового планування. Досягнення відповідної мети

забезпечує виконання таких *завдань*: дослідження сутності та особливостей аудиту безпеки територій та впливу на його здійснення концепції «Превенція злочинів за допомогою зміни навколишньої інфраструктури» (CPTED), визначення повноважень та компетенції працівників Національної поліції, органів місцевого самоврядування та представників громадянського суспільства у проведенні такого аудиту, визначення напрямів удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності Національної поліції щодо формування належного безпекового середовища через проведення аудиту територій та будівель.

Наукова новизна дослідження

Публікація є однією з перших серед наукових досліджень, присвячених вдосконаленню діяльності поліцейських офіцерів громади завдяки запровадженню до кола їх повноважень проведення аудиту безпеки території обслуговування й організації взаємодії з цього питання із мешканцями відповідних територій та органами місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу

Починаючи з 2019 р. в системі Національної поліції розпочато реалізацію проекту «Поліцейський офіцер громади», основною метою якого є забезпечення мешканців окремих громад офіцером поліції, який буде жити та працювати на відповідній адміністративно-територіальній одиниці¹. Як зазначається в численних публікаціях із цієї тематики, «... головне завдання такого офіцера – орієнтуватися на потреби місцевого населення, підтримувати постійний контакт з мешканцями, щоденно забезпечувати порядок на своїй території, своєчасно реагувати на проблеми громади та запобігати вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень.

На відміну від дільничних, поліцейські офіцери громади мають більше функцій та повноважень, а також – додаткове технічне забезпечення, наприклад, сучасний автомобіль, офісне приміщення та техніку»².

Із самого початку реалізації цього проекту основні зусилля були спрямовані на сільські та селищні регіони, але у 2024 р. в місті Вінниця почалася реалізація його окремого вектора – розбудова мережі поліцейських офіцерів громади в місті, який сьогодні організовує Головне управління Національної поліції у Вінницькій області у співпраці

---

¹ Поліцейський офіцер громади // Національна поліція України : офіц. сайт. URL: <https://www.npu.gov.ua/diyalnist/reforma-policiyi/policejskij-oficer-gromadi> (дата звернення: 30.04.2024).

² Як офіцер громади своєю працею змінює ставлення вінничан до поліції // ВІТА ТБ : сайт. 06.02.2024. URL: <https://vitatv.com.ua/misto/yak-ofitser-hromady-svoeyeu-pratseyu-zminyuє> (дата звернення: 30.04.2024).

з міською радою депутатів. Як наголошує керівництво Управління, «... Вінниця є першим і єдиним обласним центром в державі, де запроваджено інститут поліцейських офіцерів громади. Завдяки дієвій співпраці поліції, громади та міжнародних партнерів на території Вінницької міської громади відкрили 10 поліцейських станцій і працюють 52 поліцейські офіцери громади. Безпосередньо у місті діє вісім станцій та працює 49 поліцейських офіцерів громади»¹.

Із цього приводу зазначимо, що обслуговування населення в місті, на відміну від сільської місцевості, має свої особливості та повинно бути організоване із застосуванням передових методів та методик правоохоронної діяльності, які визнані в усьому світі та апробовані в реальних умовах.

Відповідно до профільного нормативно-правового акта, який регулює питання правового статусу поліцейських офіцерів громади, його діяльність має бути заснована на тісній взаємодії з населенням певної території та будуватися за допомогою співпраці з усіма зацікавленими сторонами: органами місцевої влади та місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями тощо.

Основним заданням цих офіцерів поліції визначено проведення превентивної роботи та заходів, що спрямовані на запобігання вчиненню кримінальних правопорушень та адміністративних проступків, виявлення причин та умов їх учинення та вжиття заходів щодо їх усунення або мінімізації².

Слід звернути увагу, що відповідно до положень Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28 липня 2017 р. № 650, поліцейські офіцери громади та дільничні інспектори мають вести контрольні-наглядові справи. Відповідно в цих документах мають міститися відомості про особливості території, на якій працює поліцейський, наявність органів державної влади, об'єктів дозвільної системи, об'єктів критичної інфраструктури, інформацію про заклади освіти, медичні заклади, інші підприємства та установи, інформацію про криміногенну обстановку тощо³.

---

¹ Наразі у Вінниці діє вісім поліцейських станцій і працює 49 поліцейських офіцерів громади // Вінницька міська рада : сайт. 24.01.2024. URL: <https://www.vmr.gov.ua/narazi-u-vinnytsi-diie-visim-politseiskykh-stantsii-i-pratsiuie-49-politseiskykh-ofitseriv-hromady> (дата звернення: 30.04.2024).

² Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад : наказ МВС України від 28.07.2017 № 650 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17> (дата звернення: 30.04.2024).

³ Там само.

Водночас зауважимо, що сьогодні з незрозумілих причин у системі МВС України не затверджено жодного нормативно-правового акта з питань ведення відповідних контрольно-наглядових справ, їх форми, порядку заповнення, строків зберігання, порядку перевірки та передачі, знищення або направлення на архівне зберігання, що, безумовно, потребує усунення. Форми подібного документа містилися в наказі МВС України «Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України» від 11 листопада 2010 р. № 550, але він втратив чинність унаслідок ухвалення згаданого вище наказу МВС від 28 липня 2017 р. № 650.

Іншою проблемою є відсутність окремого відомчого нормативно-правового акта з питань діяльності поліцейських офіцерів громади, оскільки аналізований наказ МВС України від 28 липня 2017 р. № 650 фактично не розділяє дільничних інспекторів поліції та поліцейських офіцерів громади за їхнім правовим статусом, а отже, постають питання, зокрема, щодо того, навіщо таким поліцейським проходити додаткове навчання, адже їхні функції та напрями діяльності нічим не відрізняються від звичайних дільничних інспекторів. Певним чином виправляє ситуацію наявність у системі поліції превентивної діяльності Методичних рекомендацій щодо особливостей організації службової діяльності поліцейських офіцерів громад, які закріплені за поліцейськими дільницями в межах міста¹, що складаються з дев'яти розділів та містять інформацію про завдання поліцейських офіцерів громади, рекомендації щодо алгоритму дій поліцейського офіцера громади в різних типових ситуаціях, особливості запровадження та реалізації поліцейським офіцером громади безпечових ініціатив у місті. Водночас значна кількість інформації в цих Методичних рекомендаціях має загальний та неконкретний характер, повторює положення законодавчих та підзаконних нормативних актів. Також слід зауважити, що такі рекомендації мали би бути затверджені для всіх поліцейських офіцерів громади, а не лише тих, що працюють у межах міста.

На цій підставі вважаємо, що в системі Національної поліції має бути прийнята окрема настанова з організації діяльності поліцейських офіцерів громади з одночасним виокремленням особливостей несення ними служби в межах міста.

---

¹ Методичні рекомендації щодо особливостей організації службової діяльності поліцейських офіцерів громад, які закріплені за поліцейськими дільницями в межах міста : затв. заст. Голови Національної поліції України О. Фатевичем 28.02.2024.

Найбільш важливим питанням у діяльності поліцейських офіцерів громади та дільничних інспекторів поліції, на наш погляд, є проведення безпекового аудиту ввіреної території обслуговування, що дасть змогу співробітнику поліції ознайомитися з її особливостями, визначити її слабкі місця, налагодити співпрацю з органами державної влади та місцевого самоврядування, а також із мешканцями та їх добровільними об'єднаннями.

На думку фахівців, аудит безпеки становить «... систематичний та об'єктивний процес оцінки рівня безпеки цільових груп населення у визначеній організації або системі. Метою аудиту безпеки територій є виявлення слабких місць у системі безпеки території та розробка рекомендацій щодо удосконалення заходів безпеки, забезпечення більш ефективного управління ризиками та підвищення безпеки для мешканців та відвідувачів цієї території» [10, с. 14]. Під час аудиту безпеки зацікавлені особи вивчають наявність і рівень безпекових загроз для певної території або об'єкта. Зокрема, на підставі аналізу виявлених загроз проєктують і розробляють різноманітні програми й ініціативи щодо мінімізації або цілковитого усунення відповідних загроз.

Аудит безпеки може проводитися щодо будинків, будівель, споруд, прибудинкової території, парків, шкіл, бомбосховищ та укриттів, робочих кабінетів тощо. Позитивні наслідки від аудиту безпеки, наприклад щодо багатоквартирного будинку, полягають також у тому, що можна не лише підвищити його безпеку та захищеність, а й покращити соціально-психологічний клімат, забезпечити надання належної допомоги самотнім людям, інвалідам, дітям та іншим незахищеним верствам населення¹.

Аудит безпеки відповідних територій та об'єктів тісно пов'язаний та зумовлений положеннями концепції (моделі практичної діяльності) «Превенція злочинів за допомогою зміни навколишньої інфраструктури» (Crime Prevention Through Environmental Design, далі – CPTED). Ця модель, на думку вітчизняних учених, становить «... набір інструментів та заходів втручання, за допомогою яких можна посилювати безпеку різноманітних місць та об'єктів, починаючи від проєктування просторів, місць чи окремих об'єктів навколишнього середовища» [11, с. 440]. Зокрема, зарубіжні дослідники визначають його як «... міждисциплінарний підхід до зменшення рівня злочинності, методи якого спрямовані на зменшення віктимізації, запобігання

---

¹ Аудит безпеки та доступності багатоквартирного будинку та прибудинкової території в умовах воєнного стану : практ. посіб. для мешканців, співвласників, ОСББ, менеджерів та управителів багатоквартир. будинків. Київ, 2023. С. 2.

прийняттю рішень про вчинення протиправного діяння, а також формування почуття соціальної згуртованості серед мешканців»¹.

Концепція CPTED почала формуватися у 60–70-х рр. минулого століття після виходу робіт Дж. Джейкобса «Смерть і життя великих американських міст» (The death and life of great American cities), О. Ньюмана «Захищені міста» (Defensible space) та кримінолога К. Р. Джеффрі «Попередження злочинності за допомогою дизайну території» (Crime Prevention Throug Environmental Design). Принципи CPTED зазнали декількох змін (так звані покоління) і сьогодні їх можна охарактеризувати так:

1) принцип територіального посилення. Він містить створення чітко позначених пішохідних зон, коли люди переміщуються з громадського до приватного простору за допомогою знаків або маркерів; уникнення існування нічийних ділянок території, проведення своєчасного прибирання та обслуговування території;

2) принцип природного контролю доступу. Цей принцип спрямований на зниження можливостей для вчинення злочинів. Природні форми контролю доступу містять паркани, низькі стіни, озеленення, ворота та будь-які бар'єри, які є природними для навколишнього середовища, зокрема топографічні особливості. До прикладів застосування цього принципу можна включити обмеження неконтрольованого доступу до будівель та приватного простору, додавання щільного або тернистого озеленення території. Звичайний контроль доступу може бути доповнений механічними формами контролю доступу (замки, сигналізація) та/або організованими формами, такими як озброєна охорона та поліцейські патрулі;

3) принцип природного спостереження. Він базується на такій передумові, що особа, яка схильна до вчинення злочину, з меншою ймовірністю буде діяти протиправно, якщо її побачать сторонні особи. Прикладами застосування природного спостереження є підвищення візуальної доступності вразливих зон, таких як входи в будівлі, сходові клітки, дитячі майданчики, обрізка зарослого озеленення, прибирання звалищ, смітників. Природне спостереження також може бути доповнене механічними формами спостереження (відеокамери, датчики руху);

4) принцип підключення. Втілення цього принципу полягає в наданні громадянами та їхніми об'єднаннями пропозицій органам місцевої влади й місцевого самоврядування щодо безпечного планування території, забезпечення фізичної безпеки будинків та будівель;

---

¹ Primer in CPTED – What is CPTED? // The International Crime Prevention Through Environmental Design Association : сайт. 03.01.2022. URL: <https://www.cpted.net/Primer-in-CPTED> (дата звернення: 30.04.2024).

5) принцип соціальної згуртованості. Відповідальність за безпеку громадського простору несуть усі мешканці. Важливо, щоб кожен член громади приділяв належну увагу підвищенню безпеки власного будинку, спільної території проживання, місць громадської взаємодії тощо [12, с. 8–9; 13, с. 3–4].

Таким чином, розглянутий вище аудит безпеки території має стати передумовою втілення принципів та методів CPTED для того, щоб забезпечити попередження вчинення правопорушень та інших дій, які посягають на громадський порядок.

Такий аудит обов'язково має проводити поліцейський офіцер громади або дільничний інспектор поліції під час прийняття території обслуговування, а в подальшому – не рідше одного разу на рік. Крім того, відповідний аудит повинен проводитися з представниками об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (далі – ОСББ), органами місцевого самоврядування, адміністрацією відповідних підприємств та установ тощо. Висновки та рекомендації за результатами аудиту безпеки мають бути надані усім зацікавленим суб'єктам для того, щоб покращити безпекові властивості певних територій або споруд.

Це, зокрема, може позитивно вплинути на стан правопорядку на відповідній території без застосування силових методів, що також є пріоритетним завданням органів Національної поліції. Крім того, спільна робота над безпековими ініціативами здатна значно покращити взаємодію всіх зацікавлених сторін на певній території, врахувати та усунути наявні ризики та проблеми у сфері забезпечення публічного порядку та безпеки, позитивно вплинути на розвиток загального безпекового середовища на локальному рівні.

Якщо йдеться про аудит безпеки території, то в цьому разі фахівці рекомендують звернути увагу на «стан освітлення території обслуговування, наявність місць з обмеженою видимістю, наявність місць, що можуть бути використані для нападів, місця збору громадян, схильних до девіантної поведінки, наявність дороговказів, наявність місць, де ускладнений рух пішоходів або машин, наявність ізольованих місць / місць ускладненого доступу, місця вживання алкогольних напоїв, місця, які потребують додаткової уваги з боку патрульної поліції, місця підвищеного травматизму»¹.

Щодо аудиту безпеки окремого будинку, то слід звернути увагу на такі аспекти:

---

¹ Безпечні міста та безпечні громадські простори для жінок і дівчат : метод. рек. з проведення аудиту безпеки та реалізації глобальної флагман. ініціативи ООН. Київ, 2021. С. 20–21.

1) якісне освітлення (встановлення світильників із датчиками руху, освітлення доступу до ліфтів, підвалу, горища, освітлення номерів квартир та поверхів, освітлення під'їздів та прибудинкової території);

2) наявність інформаційних об'єктів (назва вулиці та номер будинку мають бути чітко видимими в будь-який час. Біля кожного під'їзду має бути табличка з його номером. На перших поверхах або на дошках оголошень мають бути номери екстрених служб, керівників ОСББ та поради, як діяти в разі небезпеки);

3) доступність території (двір повинен мати достатньо вільний огляд, він не має бути захищений автомобілями, смітниками, чагарниками);

4) наявність технічних засобів безпеки (двері в під'їзді повинні мати дзвінок або домофон. У ліфті має бути тривожна кнопка, бажано встановити камери спостереження, слід зробити безпечними сходи до будинку, особливо під час ожеледиці)¹.

Під час проведення аудиту безпеки багатоквартирного будинку слід налагодити співпрацю з ОСББ або ініціативною групою мешканців такого будинку. ОСББ – це об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, яке може бути створене власниками квартир та/або нежитлових приміщень багатоквартирного будинку з метою ефективного управління будинком і прибудинковою територією. Загальні збори ОСББ можуть відбуватися тільки в будинку, де таке ОСББ створено. Якщо в будинку немає ОСББ, то там відбуваються збори співвласників будинку².

Отже, якщо в будинку створено ОСББ, то можливо організувати та спланувати проведення відповідного аудиту на його загальних зборах, інакше такі заходи можливо запропонувати на зборах співвласників будинку. У першому випадку відповідне рішення може бути затверджено зборами ОСББ, а в другому – необхідно звернутися до організації, на утриманні якої перебуває будинок (див. рис. 2).

---

¹ Аудит безпеки та доступності багатоквартирного будинку та прибудинкової території в умовах воєнного стану : практич. посіб. для мешканців, співвласників, ОСББ, менеджерів та управителів багатоквартир. будинків. Київ, 2023. С. 8–16.

² Горобчук Б.-О. Як провести аудит безпеки свого багатоквартирного будинку: приклад із Дніпра // Tilda : сайт. URL: https://upravbud.tilda.ws/audyt_bezpeky (дата звернення: 30.04.2024); Сорокопуд Я. Як почуватися в безпеці у своєму дворі та під'їзді: поради, які не вимагають великих коштів // Українська правда : сайт. 20.04.2019. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/04/20/236587> (дата звернення: 30.04.2024).

Рис. 2. Загальна схема співвідношення аудиту безпеки території та її подальшого планування за принципами CPTED

Варто наголосити на тому, що реалізація комплексного аудиту безпеки території дільничним інспектором поліції або поліцейським офіцером громади може здійснюватися поступово з урахуванням особливостей території обслуговування, ступеня зв'язків з органами місцевого самоврядування та самоорганізації населення тощо. Можливо взагалі почати аудит безпеки з однієї вулиці (двору) або одного будинку, одного чи декількох маршрутів від зупинок громадського транспорту чи закладів освіти до місць проживання. Дуже важливим (у разі наявності можливості) є залучення до аудиту безпеки осіб з інвалідністю, людей похилого віку, молоді, тобто різних соціальних груп. Крім того, фахівці рекомендують змінювати час аудиту, а точніше проводити його як у світлий час доби, так і в умовах темряви, оскільки ті місця, що видаються вдень безпечними, будуть зовсім не такими в темний час доби.

Висновки

1. Питання забезпечення безпеки територій та громад на локальному рівні є передумовою формування й розвитку ефективного безпекового середовища держави. Його вирішення в умовах воєнного стану значною мірою залежить від належної взаємодії поліцейських

офіцерів громади, органів місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення.

2. Нині існують певні прогалини в оцінці та підвищенні територіальної безпеки місцевих громад, які б ґрунтувалися на превентивних підходах, що не пов'язані із застосуванням поліцейських заходів.

3. Аудит безпеки територій є інноваційним методом діяльності органів та підрозділів Національної поліції щодо підвищення безпекової складової територій обслуговування, який здатен не лише зменшити криміногенні чинники, а й зміцнити соціальну згуртованість мешканців, інституційні зв'язки між усіма зацікавленими суб'єктами протидії правопорушенням (поліція, органи місцевого самоврядування, органи самоорганізації населення).

4. Результати аудиту безпеки територій можуть бути передумовою для реалізації безпекових проєктів у межах певної громади. Також вони є чинниками, що мають враховуватися при проєктуванні та побудові нових житлових кварталів та будинків.

5. В умовах воєнного стану аудит безпеки набуває особливої актуальності, оскільки, крім звичайних об'єктів, необхідно здійснювати аудит бомбосховищ та укриттів, з'ясувати їх доступність і відповідність вимогам державних стандартів. Крім того, необхідно виявляти місця і території, які будуть небезпечними при обстрілах або падінні уламків ворожої техніки, місця, що можуть бути використані зрадниками або навідниками ворога. При проведенні аудиту будинків слід передбачити місця, де може бути надана допомога пораненим, місця для зберігання медичних препаратів та їжі в разі зникнення світла, обладнати ліфти та комунікації автономними джерелами живлення тощо.

6. Суттєвого вдосконалення потребує нормативно-правове та методичне забезпечення діяльності поліцейських офіцерів громади в частині:

- ухвалення окремого нормативно-правового акта з питань діяльності поліцейських офіцерів громади з урахуванням особливостей несення служби поліцейськими в умовах міста;

- затвердження інструкції про порядок ведення контрольно-наглядових справ території обслуговування. У цьому нормативному акті мають бути передбачені форми таких справ, процедури їх заповнення, оформлення, перевірки та контролю;

- включення до службової документації поліцейського офіцера громади окремих справ з питань проведення аудиту безпеки території або окремих будинків чи об'єктів. Відповідні форми аудиту безпеки мають бути затверджені в офіційному порядку;

- ухвалення методичних рекомендацій щодо організації аудиту безпеки та застосування у професійній діяльності принципів CPTEd.

Список бібліографічних посилань: 1. Бугайчук К. А. Трикутник вирішення проблем, як основна технологія «Community Policing» // Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 21–22 серп. 2020 р.) / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2020. С. 66–70. 2. Колодяжний М. Г. Стратегія зменшення можливостей учинення злочинів: зарубіжні реалії, перспективи запровадження в Україні : монографія. Харків : Право, 2018. 228 с. 3. Лісниченко А. В. Запобігання злочинності шляхом проектування середовища проживання: зарубіжний досвід. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 526–529. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/125>. 4. Титаренко О. О. До питання спеціальних методів дослідження зв'язку архітектурно-просторових характеристик середовища і його криміногенності // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених : тези доп. учасників наук.-практ. конф. з нагоди святкування Дня науки, відзначення Дня Європи та 70-річчя заснування Ради Європи (м. Харків, 16 трав. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. С. 176–181. 5. Федчак І. А., Міськів Д. М. Характеристика керівних принципів моделі запобігання злочинності «превенція злочинів за допомогою зміни навколишньої інфраструктури» (Crime prevention through environmental design – CPTED). *Галицькі студії. Юридичні науки*. 2023. № 3. С. 54–59. DOI: https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2023-3-10. 6. Saville G., Rau M. White Paper on Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). Methodology for the International CPTED Association. Calgary : International CPTED Association, 2023. 35 p. DOI: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.25590.98882>. 7. Komal K., Radhika G. Evaluating Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). Principles in Educational Institutions: Occupant Insights. *Qeios*. 2023. August 21. DOI: <https://doi.org/10.32388/2B3LHR>. 8. Sungmin L., Chanam L., Won N. J., Moudon A., Mendoza J. Street environments and crime around low-income and minority schools: Adopting an environmental audit tool to assess crime prevention through environmental design (CPTED). *Landscape and Urban Planning*. 2023. Vol. 232. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2022.104676>. 9. Foday D. R. The effect of crime prevention through environmental design (CPTED) on fear of crime and victimization. Shippensburg : Shippensburg University, 2024. DOI: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.16920.61443>. 10. Ненька А., Суслова О. Створення та діяльність робочої групи з аудиту безпеки території в територіальній громаді : метод. рек. Київ : ГО «Інформ.-консульт. жін. центр», 2023. 25 с. 11. Федчак І. А. Концептуальні та наукові засади сутності та становлення моделі запобігання злочинності: «Превенція злочинів за допомогою зміни навколишньої інфраструктури» (Crime Prevention Through Environmental Design – CPTED). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 437–440. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/102>. 12. Crowe T. D. Crime Prevention Through Environmental Design. A Basic Training Manual.

Louisvill, 2006. 17 p. **13.** Marklund J., Åhrberg S. Evaluation of an area in Sweden using Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED) / Mittuniversitetet, Fakulteten för humanvetenskap, Avdelningen för samhällsvetenskap. 2017. 42 p. URL: <https://miun.diva-portal.org/smash/get/diva2:1153996/FULLTEXT01.pdf> (дата звернення: 30.04.2024).

Надійшла до редколегії 08.05.2024

Прийнята до опублікування 13.06.2024

Buhaichuk K. L. Some issues of improving the activities of the National Police of Ukraine and local self-government bodies regarding law enforcement at the local level under martial law

The publication highlights the issues of improving the organisation of the work of community police officers and district police inspectors in preventing and combating crime in the territory of service. The importance of implementing security audits of territories and buildings into the activities of community police officers and district police inspectors is proved. Security audits are the main tool that community police officers or district police inspectors can use to identify local security problems specific to a particular area or facilities, identify ways to address relevant risks and threats, and engage all stakeholders in working together to improve their own and others' safety.

The essence of the concept of "Crime Prevention through Environmental Design (CPTED)" and its impact on the formation of a proper state of the security environment at the local level of the community is revealed. It is emphasised that the CPTED principles are universal and can be applied to improve the security of any territory or facility. At the same time, their effectiveness largely depends on the completeness of the identification of security risks and threats.

The article suggests the following areas for improvement of the regulatory and legal support for the activities of community police officers: 1) adoption of a separate regulatory legal act on the activities of district police officers, taking into account the peculiarities of police work in the city; 2) approval of instructions on the procedure for carrying out control and supervision activities in the service area. This regulatory act should provide for the forms of such files, the procedure for their completion, registration, verification and control; 3) inclusion of individual cases on security audits of the territory or individual buildings or facilities in the official records of a community police officer. Relevant security audit forms should be officially approved; 4) adoption of methodological recommendations for organising security audits and applying the principles of CPTED (Crime Prevention through Environmental Design) in professional activities.

Key words: security environment, National Police, community police officer, civil society, security, audit, territory.

